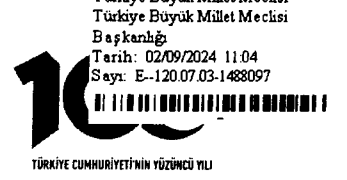

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-15614866

Konu : Soru Önergesi (7/14442)

7114442

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 31.07.2024 tarihli ve 43452547-120.07.04-1467248 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Adana Milletvekili Sayın Orhan SÜMER'e ait 7/14442 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/14442) (5 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 1E772FD1-F3B8-4389-A6B4-4DA8A9303002

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Şevket KALANLAR

Mühendis

Telefon No: (312) 287 33 60

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN ORHAN SÜMER'E AİT 7/14442 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Ülkemizde tarımsal üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, sürdürülebilirliği sağlamak, kayıtlılığı artırmak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesini sağlamak amaçlarıyla, üreticilerimize tarımsal desteklemeler verilmekte, hibe programları uygulanmakta ve projeler yürütülmektedir.

Değişen ulusal ve uluslararası koşullara göre destekleme programlarında yapılacak düzenlemeler, destekleme programlarının esasları ve araçları, bunların bütçe ödenek ihtiyaçları 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun amir hükümleri çerçevesinde belirlenmekte ve destekleme uygulamaları Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir.

2024 yılı itibarıyla üreticilere verilen tarımsal destekler 24.08.2024 tarihli ve 32642 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

2024 yılı itibarıyla üreticilere verilen tarımsal destekler;

- Bitkisel üretimin desteklenmesi,
- Hayvansal üretimin desteklenmesi,
- Kırsal kalkınmanın desteklenmesi,
- Su ürünleri üretiminin desteklenmesi,
- Tarımsal araştırma ve geliştirmenin desteklenmesi

olarak 5 ana başlık altında toplanmıştır.

Söz konusu desteklemelerden desteğin türüne göre ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde gerekli şartları yerine getiren ve başvuru süresi içerisinde müracaat yapan üretici, yetiştirici ve yatırımcılar yararlanmaktadır.

2024 yılı tarımsal destek bütçesi 91,5 milyar TL olup çiftçilerimize ilk altı ayda 56,1 milyar TL ödenmiştir.

Gübrede %18 olan KDV oranı 10 Şubat 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan düzenleme ile kaldırılmıştır. 2017 yılında başlayan uygulama ile stratejik ürünlerde mazot maliyetinin %50'si karşılanmaya başlanmıştır.

Diğer taraftan kimyevi gübre kullanım etkinliğinin artırılması ve ülkemiz kaynakları kullanılarak yerli imkânlarla üretilen organik ve organomineral gübrelerin kullanımının teşvik edilerek hem çevre kirliliğinin azaltılması ve hem de topraklarımızın sağlığını koruyarak sürdürülebilir tarımın devamını sağlamak amacıyla ilk defa 2019 üretim sezonundan itibaren gübre desteğine ilave olarak, organik ve organomineral gübre kullanan çiftçilerimize dekara 10 TL gübre desteği verilmeye başlanmıştır. Söz konusu destek miktarı, 2023 üretim sezonunda %200 artışla dekara 30 TL olarak belirlenmiştir. Söz konusu destek miktarı, 2024 üretim sezonunda ise 40 TL olarak belirlenmiştir.

Adana iline 2.08.2024 tarihi itibarıyla 1.154.161.034 TL tarımsal destekleme ödemesi gerçekleştirilmiştir.

Tarım politikalarının amaçları, ilkeleri ve öncelikleri doğrultusunda tarım sektörüyle ilgili politikaların planlanmasına yönelik 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 7'nci maddesinde değişikliğe gidilmiştir. Bahse konu kanuni düzenlemeye istinaden "Tarımsal Üretim Planlanması Hakkında Yönetmelik" yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Yapılan düzenlemeyle ürünlerin arz ve talep miktarı dikkate alınarak tarım havzası veya işletme bazında ürün veya ürün gruplarının en uygun yerde üretilmesi sağlanacak, ilin ekolojisine uygun ve suyu merkeze alan bir anlayış çerçevesinde oluşturulacak bitkisel üretim deseninde stratejik ürünler önceliklendirilecektir.

Ülkemizde tüm sektörlerde suyun verimli kullanılması ve su verimliliği konusunda toplumsal farkındalığın artırılması amacıyla 31 Ocak 2023 tarihinde “Ulusal Su Verimliliği Seferberliği” başlatılmıştır.

Ulusal su verimliliği hedeflerinin ve stratejilerinin ortaya konulduğu “Değişen İklim Uyum Çerçevesinde Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2023-2033)” 4 Mayıs 2023 tarihli ve 32180 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Bulduğumuz yüzyıl için yapılan iklim etki değerlendirmeleri, artan sıcaklıklarla ve değişen yağış rejimi neticesinde tarımsal sulama, endüstri, kentsel ve turizm kullanımlarının hangi ölçüde artacağı ile ilgili olarak gelecek dönemlere ilişkin su ihtiyaçları projeksiyonları yapılmıştır.

Bakanlığımızca 2016 yılında tamamlanan “İklim Değişikliğinin Su Kaynaklarına Etkisi Projesi” ile iklim değişikliğinin tüm havzalarda yüzey ve yer altı sularına muhtemel etkisi tespit edilmiş ve gerekli uyum faaliyetleri belirlenmiştir.

2023-2027 dönemini kapsayan “Tarımsal Kuraklık Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı” oluşturularak Cumhurbaşkanlığı Kararı ve Uygulama Tebliği yayımlanmıştır. Söz konusu plan ile tarımsal üretimde sürdürülebilirliği sağlamak ve kuru/sulu alanlarda üretim yapılmasında gerekli yol haritası belirlenmiştir.

Kuraklık risklerinin olumsuz etkilerinin asgari düzeye indirilmesi ve kuraklıklara karşı hazırlıklı olunması amacıyla ülkemizdeki 25 nehir havzası için kuraklık yönetim planları hazırlanmıştır.

Ayrıca “Kuraklık Tahmini ve Erken Uyarı Sisteminin Kurulması” çalışmalarına başlanmış olup 2027 yılında tamamlanması hedeflenmektedir.

Adana ilinin içinde bulunduğu “Ceyhan Havzası Taşkın Yönetim Planı” ve “Seyhan Havzası Taşkın Yönetim Planı” hazırlanmıştır.

Suyu kullanan tüm sektörler arasında adil ve dengeli su paylaşımını sağlamak ve su kullanımından elde edilecek faydayı en üst seviyeye çıkarmak amacıyla “Seyhan Havzası Sektörel Su Tahsis Planı” hazırlanmıştır.

5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu kapsamında toprağın korunması, geliştirilmesi, tarım arazilerinin sınıflandırılması, asgari tarımsal arazi ve yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüklerinin belirlenmesi ve bölünmelerinin önlenmesi, tarımsal arazi ve yeter gelirli tarımsal arazilerin çevre öncelikli sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak planlı kullanımı sağlanmış olup birinci derecede önemli tarım arazilerinin tarım dışı amaçla kullanılması engellenmiştir.

Erozyon, kirlenme, amaç dışı veya yanlış kullanımlar gibi çeşitli nedenlerle toprak kaybı ve arazi bozulmalarının hızlı geliştiği, ortalama eğimi %8 olan 100 hektardan büyük olan tarımsal üretim potansiyeli yüksek ovalar koruma altına alınmıştır.

Bu kapsamda 72 ilde toplamda 9,3 milyon hektar olan 440 adet büyük ova Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı Kararnameleri ile koruma altına alınmış, toplumda toprak koruma bilincinin

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

artırılması, toprağın önemi konusunda farkındalık/duyarlılık geliştirilmesi ve izinsiz kullanımlara dikkat çekilmesi amacıyla kamu spotu hazırlanmıştır.

Bakanlığımızca 2021 yılından itibaren ülke genelinde işlenmeyen ve nadasa bırakılan arazilerde gerek bitkisel üretimin artırılması gerekse kuraklığa dayanıklı çeşitlerin ekilişlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik azami %75'i aynı desteğin sağlandığı "Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi Projesi" yürütülmektedir.

Proje kapsamında uygun münavebe planı ve ekim yöntemleri uygulayarak stratejik ürünlerin üretiminde kullanılması, iklim değişikliğini dikkate alarak uygun çeşitlerle hububat, baklagil ve yağlı tohumlu bitkilerin üretiminin geliştirilmesi sağlanmaktadır. Proje uygulamalarına 2024 yılında da devam edilmektedir.

Dünya Bankası kaynaklı, tarım sektöründe sürdürülebilir ve rekabetçi tarımsal büyüme için kapasiteyi güçlendirmek ve iklim akıllı yaklaşımların kullanılmasını teşvik etmek amacıyla hazırlanan Türkiye İklim Akıllı ve Rekabetçi Tarımsal Büyüme Projesi (TUCSAP) Adana ili de dâhil olmak üzere tarımsal üretim potansiyeli yüksek illerde modern tarım teknolojilerinin benimsenmesini teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Proje kapsamında;

- İklim değişikliğine uyumlu tarımsal teknolojilerin kullanımı,
- Dijital tarım çözümlerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması,
- Tarımda karar destek sistemleri,
- Değişken oranlı tarımsal girdi uygulamaları,
- Yardımcı dümenleme sistemleri

faaliyetleri yürütülecektir.

Ülkemiz genelinde bireysel sulama sistemleri hibe desteklemelerinin başladığı 2007 yılından günümüze kadar 54.111 adet proje ile 5,1 milyon dekarlık alanın modern sulama sistemleri ile sulanması sağlanmış olup başvuru sahiplerine toplam 1,8 milyar TL hibe desteği ödemesi yapılmıştır.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğümüzce (DSİ) Mersin ve Adana ili sınırları içerisinde yer alan ve halihazırda açık kanallı ve kanaletli sulamanın yapıldığı saha "Aşağı Seyhan Ovası Rehabilitasyonu Sulaması Proje Yapımı İş'i" kapsamında basınçlı borulu şebekeye dönüştürülerek 165.000 hektar (brüt) alanda modern sulama yapılabilecektir.

Tarımsal sulamada, su israfını önlemek amacıyla Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğümüzce (TAGEM) hazırlanan "Sulama Yönetimi ve Bitki Su Tüketimi (TAGEM SuET)" yazılımı sayesinde pamuk tarımında sulamada ihtiyaç duyulan su miktarının hesaplanması ve sulama zamanının programlanması ile optimum su tüketimi sağlanmaktadır.

Ayrıca çevre, insan ve hayvan sağlığına zarar vermeyen, tarımda izlenebilirlik ve sürdürülebilirlik ile gıda güvenliğinin sağlanmasını amaçlayan "Organik Tarımın ve İyi Tarım Uygulamalarının Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projeleri" yürütülmektedir.

Adana ilinde bulunan Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğümüz ve Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitüsü Müdürlüğümüz uhdesinde 2024 yılında bitki sağlığı çalışma konularında 42 adet (30 adet devam eden, 7 adet sonuçlanan, 5 adet yeni teklif edilen) araştırma geliştirme projesi, 2023 yılı itibarıyla tarla bitkileri araştırmaları konularında 78 adet (62 adet devam eden, 10 adet sonuçlanan, 6 adet yeni teklif edilen) araştırma geliştirme projesi bulunmaktadır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Aynı zamanda 22 ekmeçlik buğday çeşidi, 8 makarnalık buğday çeşidi, 4 arpa çeşidi, 40 pamuk çeşidi, 6 soya çeşidi, 6 nohut çeşidi, 2 kuru bezelye çeşidi, 1 ayçiçeğı çeşidi, 2 mısır çeşidi, 2 yerfıstığı çeşidi, 2 yer bademi çeşidi, 1yonca çeşidi, 2 fiğ çeşidi, 1 arı otu çeşidi ve 2 üçgül çeşidi olmak üzere toplam 101 adet bitki çeşidi geliştirmiştir.

Adana Zirai Üretim İşletmesi Tarımsal Yayım ve Hizmetiçi Eğitim Merkezi Müdürlüğümüzce sulama yayımcısı temel eğitimi, basınçlı sulama sistemlerinin projelendirilmesi, etkin ve verimli sulama sistemleri konularında eğitimler düzenlenmektedir.

Kırsal kalkınma destekleri kapsamında; tarımsal yayım ve danışmanlık desteğı, kırsal kalkınma yatırımları (ekonomik ve alt yapı yatırımları), uzman eller proje desteğı, bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesi, IPARD ulusal eş finansman ödemeleri, çiftlik muhasebe veri ağı (ÇMVA) katılım primi destekleri yer almaktadır.

IPARD Programı kapsamında 2007 yılı itibarıyla başlayan program üzerinden 42 ilde birçok tedbir altında tarım ve hayvancılık alanlarında hibe destekleri sağlanmaktadır. IPARD I ve IPARD II dönemi olarak başarıyla yürütölen süreç, IPARD III dönemiyle birlikte ölk geneline yayılmıştır. IPARD III dönemiyle birlikte çıkılan ve çıkılacak çağrılarda %50-75 değışen oranlarda yatırım tedbirlerine hibe desteğı sağlanmaktadır.

Ölkemizde 42 ilde yürütölen IPARD Programı çerçevesinde tarım ve kırsal kalkınma yatırımlarına destek verilmiştir. 2024 yılı itibarıyla IPARD III Programı yatırımları için 81 il destek kapsamına alınmıştır. Bu bağlamda;

“Tarımsal işletmelerin fiziki varlıklarına yönelik yatırımlar” tedbiri kapsamında hayvansal üretim (sığır ve manda et ve süt üretimi, küçükbaş hayvan, broyler, hindi ve kaz üretimi ile yumurta tavukçuluğı) için ahır, ağıl yapımı ve modernizasyonuna aynı zamanda kümes modernizasyonuna hibe desteğıyle birlikte, makina ekipman desteğı de verilmektedir.

“Tarım ve balıkçılık ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması ile ilgili fiziksel varlıklara yönelik yatırımlar” tedbiri kapsamında süt ve süt ürünlerini işleme ve pazarlama, et ve et ürünlerini işleme ve pazarlama, su ürünlerini işleme ve pazarlama, meyve ve sebze işleme ve pazarlama ve yumurta işleme sektörlerinde işletme yapımı, modernizasyonu ve makine ekipman alımı için destek verilmektedir.

“Çiftlik faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve iş geliştirme” tedbiri kapsamında bitkisel üretimin çeşitlendirilmesi, bitkisel ürünlerin işlenmesi ve pazarlanması, arıcılık ve arı ürünlerinin üretimi, işlenmesi ve pazarlanması, su ürünleri yetiştiriciliğı, kırsal turizm ve rekreasyon faaliyetleri ve yenilenebilir enerji yatırımları için yapım işi ve makine ekipman desteğı sunulmaktadır.

IPARD Programı kapsamında %50-%75 oranları arasında hibe desteğı verilmektedir.

8038 ve 8039 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararları kapsamında 01.01.2024-31.12.2026 tarihleri arasında Ziraat Katılım Bankası A.Ş. ile T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerinden 28 farklı konuda %25-%100 aralığında Hazine faiz/kâr payı destekli yatırım ve işletme kredi/finansmanı kullanımı yapılabilmektedir.

Bu doğrultuda;

- Basınçlı sulama sistemleri ve tarımsal yenilenebilir enerji yatırımlarına %100 faiz/kâr payı desteğı,

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- Hayvancılık, kanatlı sektörü ve su ürünleri sektöründe yatırım ve işletme kredi/finansman kullandırmalarında yenilenebilir/atık enerji kullanımına ilave %5 faiz/kâr payı desteği,
- Bitkisel üretim konularında işletme kredi/finansman kullandırmalarında basınçlı sulama sistemi kullanımında ilave %10 faiz/kâr payı desteği,
- Kapalı ortamda bitkisel üretim konusunda yatırım ve işletme kredi/finansman kullandırmalarında yenilenebilir/atık enerji kullanımına ilave %20 faiz/kâr payı desteği, yatırımlarda yağmur suyu hasatı değerlendirildiğinde ilave %10 faiz/kâr payı desteği sağlanmaktadır.
- Ayrıca, işletme kredi/finansmanı kapsamında “tarımsal elektrik bedeline” 5 milyon TL üst limite kadar %100 faiz/kâr payı desteği sağlanmaktadır.

Mevsimlik tarım işçilerinin geçici yerleşim alanları, sağlık hizmetleri, eğitim hizmetleri, ulaşım ve güvenlik hizmetleri, istihdam ve sosyal güvenlik hizmetleri ve sosyal hizmetlerle ilgili ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik çalışmalar, 27.04.2024 tarihli ve 32529 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 2024/5 sayılı Cumhurbaşkanlığı Mevsimlik Tarım İşçileri Genelgesi kapsamında; Bakanlığımız ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Aile ve Sosyal Hizmetler, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği, Gençlik ve Spor, Hazine ve Maliye, İçişleri, Kültür ve Turizm, Milli Eğitim, Sağlık ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlıkları işbirliğinde yürütülmektedir.